

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернівецької області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернівецької області в II кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернівецької області у II кварталі 2024 року свідчать, що, зважаючи на війну, брак обігових коштів та кваліфікованих працівників, подорожчання енергоносіїв, респонденти послабили свої очікування щодо виробництва товарів і послуг в Україні та перспектив розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується повільніше зростання цін. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 45.5% (одні з найгірших очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – 18.2%) (графік 1). У цілому по Україні – «мінус» 0.3%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги**: 72.7% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому опитуванні – 54.5%), у цілому по Україні – 62.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікують 90.0% респондентів області (у попередньому кварталі – 70.0%). У цілому по Україні – 84.9%;
- погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – «мінус» 27.3% (найгірші очікування серед регіонів) (у I кварталі 2024 року – «мінус» 18.2%). У цілому по Україні – «мінус» 0.2% (таблиця);
- зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у I кварталі 2024 року – 10.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – 8.7%;
- зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт, на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – по «мінус» 9.1% (у попередньому кварталі – 27.3% та 18.2%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 5.5% та 5.4% відповідно;
- помітне зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 27.3% (у попередньому кварталі – 9.1%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 10.7%;
- зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, нижчими темпами та пришвидшення зростання цін на продукцію власного виробництва: баланси відповідей – 81.8% та 72.7% відповідно (у I кварталі 2024 року – 90.9% та 45.5% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів / послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливатимуть вартість трудових ресурсів, ціни на енергоносії, сировину та матеріали і курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції: баланс відповідей – 45.5% (як у попередньому кварталі). Водночас респонденти очікують повільніше зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей – 27.3% (у I кварталі 2024 року – 54.5%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, брак обігових коштів і кваліфікованих працівників та занадто високі ціни на енергоносії (вплив чинника значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

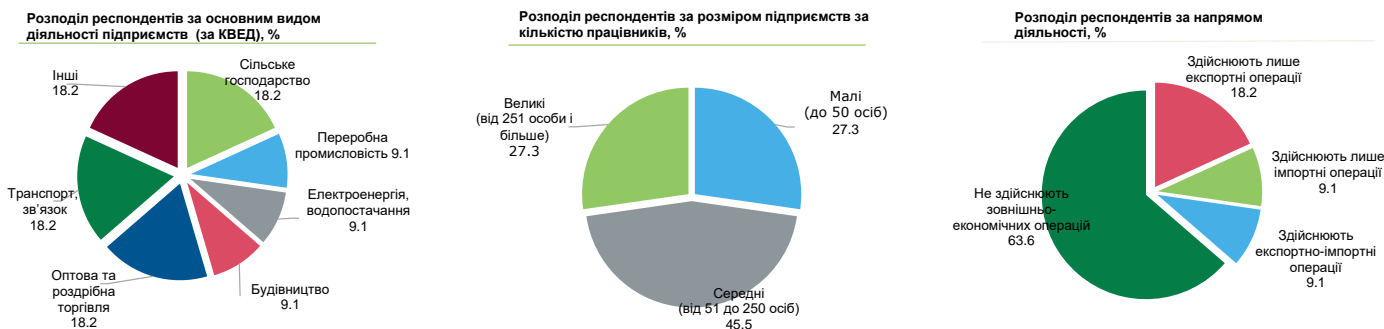
Респонденти очікують, що потреби в запозичених коштах для фінансування діяльності підприємств найближчим часом зростуть. Підприємства області, які планують брати банківські кредити (36.4%), надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті (графік 8). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають наявність інших джерел фінансування, надмірні вимоги до застави та занадто високі ставки за кредитами (графік 9).

Усі респонденти області зазначили, **що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках**, у цілому по Україні – 96.0%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

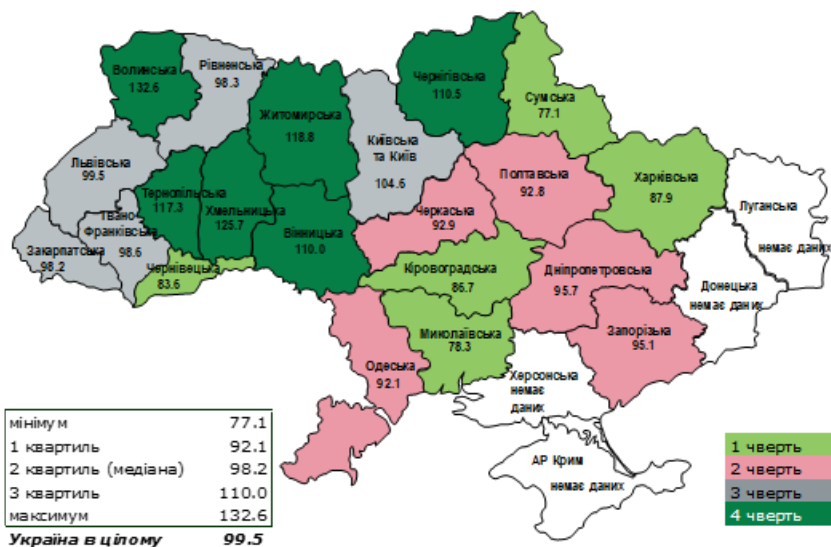
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий**: баланс відповідей – 54.5% (найкраща оцінка серед регіонів) (у I кварталі 2024 року – 45.5%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан респонденти оцінюють як поганий – «мінус» 4.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний**: баланс відповідей – 0.0% (третій квартал поспіль);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей**: баланс відповідей – 18.2% (у попередньому кварталі – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 30 квітня – 21 травня 2024 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

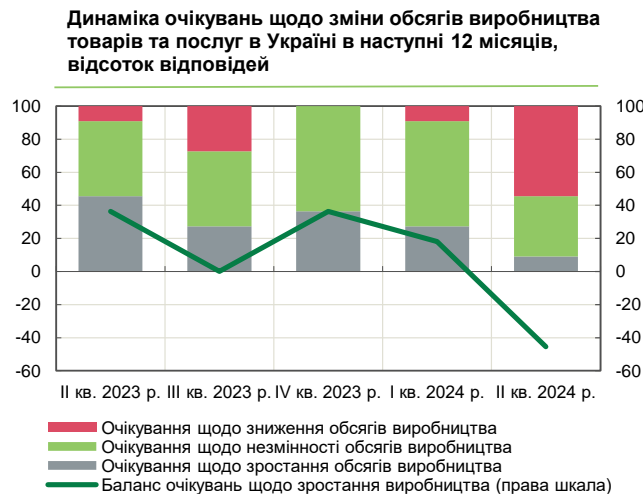
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернівецької області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	9.1	-9.1	9.1	-18.2	-27.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	36.4	18.2	-10.0	10.0	-9.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	18.2	9.1	-9.1	27.3	-9.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	20.0	18.2	18.2	18.2	-9.1
кількості працівників	-30.0	-9.1	-27.3	9.1	-27.3

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

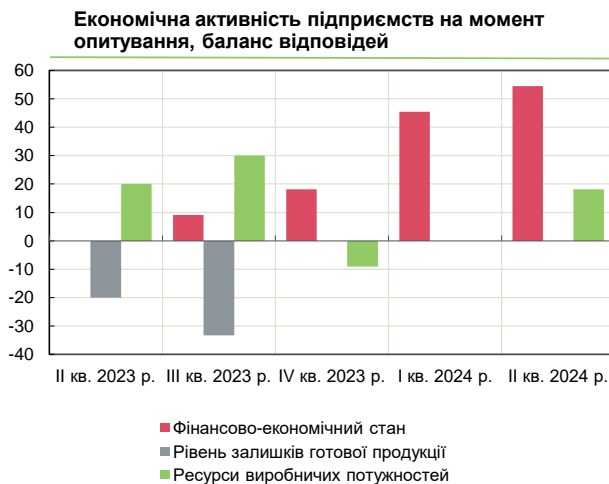
Графік 1

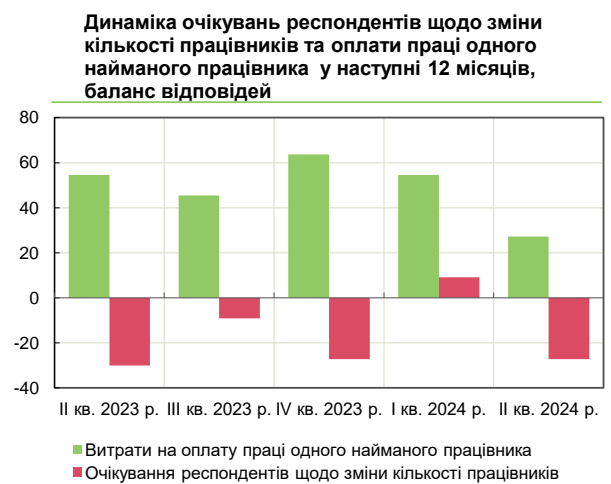
Графік 2

Графік 3

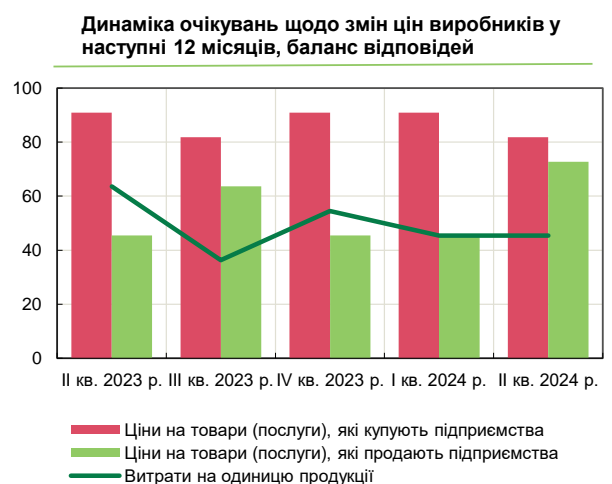
Графік 4

Графік 5

Графік 6

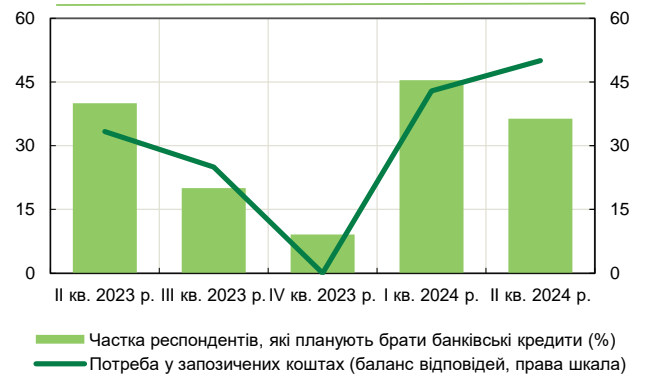
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

